

120 LET

**SBORU
DOBROVOLNÝCH
HASIČŮ**

**V NOVÉM MĚSTĚ
NA MORAVĚ**

1879 - 1999

120 LET **120.výročí**

SBORU
DOBROVOLNÝCH
HASIČŮ
V NOVÉM MĚSTĚ
NA MORAVĚ

1879

1999

Bořtův.051

120 LET

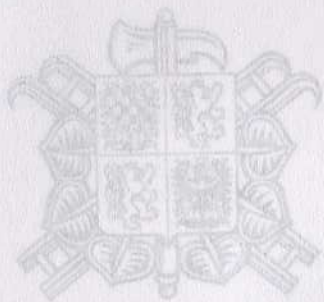
SBORU
DOBROVOLNÝCH
HASIČŮ
V NOVÉM MĚSTĚ
NA MORAVĚ

1879

1999

150 LET

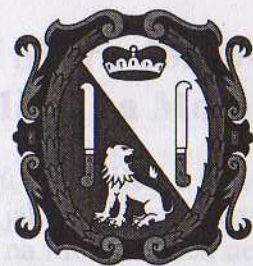
SBORU
DOBROVOLNÝCH
HASIČŮ
V NOVÉM MĚSTĚ
NA MORAVĚ

1999

1879

Ko 120. výročí založení
hasičů v Novém Měste

Vážení přátelé,

v dějinách našeho národa jsou výročí slavná s vazbou na nezapomenutelné dny. Jiná data nejsou tak známa široké veřejnosti, přesto jejich důležitost není opomenutelná. Mezi lokálně významná se důstojně řadí 120 let od založení Sboru dobrovolných hasičů. Obětavost hraničící často s ohrožením vlastního zdraví i života, nezištná pomoc spoluobčanům v kalamitních situacích, to vše dávají členové sboru skromně, bez nároku na ocenění pro své bližní.

Tato pomoc v nejvyšší nouzi musí být provedena rychle a v každé roční době bez ohledu na klimatické podmínky. Týmová spolupráce, technické vybavení, rychlost a odvaha, jsou podmínkou úspěšnosti zásahu, rozhodují o záchraně majetků i životů postižených.

Dovolte mi vyjádřit poděkování členům sboru, lidem nenápadným, čestným a charakterním. Věřím, že občané Nového Města jsou hrdí na svůj sbor.

Přeji kolektivu hasičů do příštích let doplnění základny o mladé členy, špičkovou techniku, dobrou fyzickou kondici a zásahy - jen cvičné.

MVDr. Jaroslav Bureš
starosta města

Ke 120. výročí založení Sboru dobrovolných hasičů v Novém Městě na Moravě

Z početných dokumentů, zápisů kronikářů i z hasičské kroniky se můžeme dozvědět, že obdobně jako v jiných městech a obcích byl od nepaměti i v Novém Městě na Moravě oheň nepřítelem lidské práce a lidského života. V průběhu minulých let a celých století, kdy byly prostředky k hašení požárů dlouho v primitivním stavu, znamenal každý požár vždy jednu z největších katastrof. Lze si připomenout jen ty nejkrutější rány, jako požár v roce 1723, kdy vyhořelo 48 nejvýstavnějších domů ve městě, požár z 25. dubna 1779, kdy padlo za oběť 19 domů, a zvláště katastrofální požár 20. května 1801, který zničil celé město, včetně kostela, fary, pivovarů, zámku a 208 domů.

Na počátku minulého století podnikala městská rada společně s místní vrchností, s "Mariánskou školskou nadací", energičtější kroky proti zákeřnému živlu. Při požárech byla plně využívána nová panská stříkačka, kterou si vrchnost pořídila v roce 1819 od vídeňské firmy Fricke. Když na výzvu krajského úřadu v Jihlavě vydala městská rada společně vrchnostenským úřadem v roce 1822 "Požární řád", byl tento dodržován hlavně tím, že měšťané si sami postupně pořizovali ve svých domech hasicí nářadí. Z "Hlavní knihy o stavu požárních rekvizit" založené podle dvorského dekretu roku 1843 je patrné, že město vlastnilo jednu vozovou stříkačku, dvě přenosné na nosítkách, sud na vození vody, 28 košů na hašení, různé žebříky a lucerny. Tato technika byla využívána při požárech, jako byl na Malé ulici v roce 1843, na Nových domech v roce 1852 a zvláště v srpnu 1853, kdy vyhořelo šest domů na Žďárské ulici. Po požáru čtyř domů na Bobrovské ulici (dnes Nečasova) bylo v roce 1863 "pro každou noc ustaveno dvacet vartýřů, kteří pomáhali hlídat ponocnému". Když v roce 1873 vyšel nový "Požární řád", uvítal ředitel novoměstského velkostatku nabídku městské rady, v níž bylo oznámeno, že si tato chce založit vlastní policii a obsadit stříkačku vlastními lidmi. Snad se tím představitelé města po zkušenostech, kdy při požárech vznikalo stále dosti zmatků, snažili již

tehdy založit skutečný hasičský sbor. K tomu však bohužel nedošlo.

Teprve až tragický požár 13. června 1879 se stal závažným podnětem pro založení Sboru dobrovolných hasičů v Novém Městě. Oheň tehdy vznikl na Žďárské ulici v domě čp. 84 "U Prášilů" a záhy zachvátil i řadu sousedních stavení. Padlo mu za oběť devět sousedních domů s celým hospodářským zařízením a na protější straně ulice dalších pět stavení, ale přinesl i ztráty na životech. V domě čp. 89 uhořel výměnkář J. Zich a jeho dcera Marie, dále 85letá žena a kovářský učeň K. Padalík ze Slavkovic. Po této smutné a otřesné události se definitivně rozhodli představitelé města, v čele se svým starostou, založit Sbor dobrovolných hasičů. S trvalou vděčností jsou vždy vzpomínána jména těch, kteří se o to zasloužili. Předně to byl Josef Jelínek, zvaný ve městě "bohatý", jirchář, majitel výstavného domu čp. 32, vlastenec a známý mecenáš. Zastával funkci starosty města v letech 1866 až 1870 a znovu v letech 1879 až 1891. Společně s ním to byli měšťan a dlouholetý radní Jan Šír (pro mnoho Šírů ve městě zvaný Macháček) a další radní Jan Zelený. Dále od počátku hluboce hasičskému hnutí oddaný soudní adjunkt Alois Trčka (později působící jako rada zemského soudu v Brně) a zvláště JUDr. Valerián Kalláb. Tento rodák z Velkého Meziříčí působil po studiích na právnické fakultě v Praze a po soudní praxi v Praze a Táboře od roku 1875 jako advokát v Novém Městě. Zde si záhy získal svou aktivní veřejnou prací velkou důvěru u svých spoluobčanů a jako zkušený právník zajímající se o hasičské hnutí sepsal "Stanovy Sboru dobrovolných hasičů", které byly 20. července 1879 schváleny městskou radou. Po jejich potvrzení 8. srpna 1879 místodržitelstvím v Brně (pod č. 13.658) byl ustanoven na schůzi konané 27. srpna 1897 první výbor Sboru dobrovolných hasičů. Velitelem byl zvolen JUDr. Valerián Kalláb, jeho náměstkem Alois Trčka, jednatelům Josef Svítal, pokladníkem Jan Zelený a členy výboru Jan Šír, Frant. Jelínek a dále měšťané Karel Gregor a Josef Jelínek. Tento první výbor předně zaměřil veškerou svou činnost k tomu, aby získal pevnou členskou základnu, což se mu záhy podařilo, neboť novoměstští občané měli velký zájem a porozumění o tuto činnost. Již v září 1897 měl sbor 116 činných a 21 přispívajících členů (kromě zakládajících), a to ze všech vrstev obyvatelstva včetně inteligence.

cích členů (kromě zakládajících), a to ze všech vrstev obyvatelstva včetně inteligence.

Od města získal sbor následující vybavení. Dvě stříkačky, jednu novější a druhou staršího typu, a měl propůjčenou stříkačku panskou, dále dvoukolový vůz na žebříky a háky, několik bodacích žebříků na šindelové střechy, lejtý na vodu a na 150 plátěných košů na nošení vody, kterých se nejvíce používalo. Kromě města přispěla na hasičí zařízení představená nadačního velkostatku baronka Růžena Muliusová, roz. Molavcová darem 100 zlatých a 15 zlatými pojišťovna Aziende assicuratrice v Terstu. Výcvik členstva probíhal pod vedením bývalého polského důstojníka Heřmana Brasche, absolventa kurzu výcviku hasičských sborů ve Vídni, a byl ukončen veřejným cvičením. Za účasti okolních sborů se na tomto cvičení představily tři vzorně vycvičené čety novoměstských hasičů.

V prvním desetiletí, kdy sbor pojistil své členy proti úrazu u Všeobecné podporovací pokladny dobrovolných sborů na Moravě, došlo ke změnám ve výboru. Po odchodu prvního velitele JUDr. V. Kallába v roce 1880 do Velkého Meziříčí zastával jeho funkci Alois Trčka. Na valné schůzi 23. listopadu 1883 byl zvolen velitelem Josef Jelínek ml., syn starosty Josefa Jelínka, podvelitelem Antonín Vodička a za členy výboru Jan Šír, Jan Zelený, Alois Trčka, Hynek Jeřábek a Jan Ptáček. Rovněž došlo ke zlepšení hasičského zařízení a vybavení sboru tím, že byl v roce 1883 zakoupen z daru Občanské záložny čtyřkolový hydrofor za 850 zlatých od brněnské firmy Heller a dvoukolová stříkačka od této firmy za 500 zlatých. Dále byly postupně pořízeny dva univerzální žebříky a dvoukolové navijáky na hadice. Bylo důležité, že novoměstský sbor v tomto roce přistoupil za člena České ústřední jednoty moravskoslezských dobrovolných hasičů na Moravě. V roce 1888 převzal funkci velitele sboru Antonín Vodička, měšťan, policejní radní a místopředseda Městské spořitelny.

O tom, jak oddaně se již od založení novoměstského sboru věnovali jeho přední představitelé rozvoji hasičského hnutí na celém Horácku, svědčí jejich snahy o založení Župní hasičské jednoty politického okresu Novoměstského. Již v roce 1880 se na cvičení

v Jimramově pokusili za účasti sborů z Nového Města, Bystřice a Jimramova o založení župní hasičské jednoty. Jen vzhledem k situaci, že existovalo pouze 6 sborů značně od sebe vzdálených, k tomu nedošlo. Teprve v roce 1884 na návrh novoměstského velitele Josefa Jelínka ml., podporovatele župních hasičských jednot, vyzval novoměstský sbor ostatní sbory k založení župní jednoty. Za tím účelem byla svolána 20. října 1884 schůze do Nového Města, na níž se zástupci sborů dohodli na založení Župní hasičské jednoty politického okresu Novoměstského. Současně zvolili přípravný výbor, a to JUDr. Valeriána Kallába, Josefa Jelínka ml. - oba z Nového Města - a Antonína Kondryse ze Žďáru. Tento výbor vypracoval stanovy župní jednoty, které byly definitivně schváleny výměrem č. 18462 tehdejšími c. a k. místodržitelstvími v Brně 11. července 1885.

Novoměstský hasičský sbor si proto při 120. výročí svého vzniku současně může připomenout další významné výročí. Neboť uplynulo 115 let od doby, kdy jeho funkcionáři se zasloužili o založení Župní hasičské jednoty politického okresu Novoměstského. Po schválení župních stanov se konala 20. září 1885 první valná schůze v Německém (Sněžném), které se zúčastnily a k župní jednotě přihlásily i sbory Jimramov, Míchov, Německé, Nové Město, Věcov, Žďár a písemně Bohdalov a Rožná. Na této valné schůzi byl zvolen starostou župy JUDr. Valerián Kalláb, advokát z Nového Města, jeho náměstkem Ant. Kondrys ze Žďáru, do výboru J. Barták z Bohdalova, řídící učitel Frant. Vilím z Věcova, Ant. Hájek z Rožné, Jos. Havlík z Německého a K. Jelínek z Jimramova. Je nutné připomenout, že od svého založení po celých 60 let až do roku 1944 se hasičská župa rozrostla z nepatrných začátků v rozměrný útvar. Sdružovala celkem 120 sborů rozdělených do 15 okrsků s třemi tisíci činných členů. V průběhu let, kdy v její činnosti významně působili členové novoměstského sboru, překonávala nejrůznější překážky při zakládání nových sborů, řešila záležitosti sociální i zdravotní. Ale hlavní její činnost byla vždy zaměřena k technickým stránkám vybavení i přípravy a k úsilí o technicky vycvičeného a po všech stránkách zdatného hasiče.

Na přelomu 19. a 20. století rozvíjel svou činnost Sbor dobrovolných hasičů v Novém Městě plně v intencích všech záměrů župní hasičské jednoty. V roce 1891 si sbor upravil na dvoře radnice hasičské skladiště a také svou sborovou místnost, v níž se scházel až do roku 1935. V srpnu 1897 byl uspořádán v Novém Městě župní sjezd, spojený s hasičským cvičením, který velmi pochvalně hodnotil přítomný předseda České ústřední jednoty hasičské. Za velitele Antonína Vodičky, který byl za svou mimořádnou aktivitu jak ve sboru, tak také ve výboru župy jmenován v roce 1899 "Čestným členem sboru", byla v tomto roce uspořádána slavnost k 20. výročí založení sboru. Na slavnosti, za účasti 15 sborů, bylo župním starostou Frant. Vilímem vyznamenáno zakládající členstvo novoměstského sboru.

Rovněž v roce 1904 si připomněl novoměstský sbor svou 25letou činností na slavnostním shromáždění, kde byla jeho obětavá a záslužná práce zhodnocena předsedou Českého hasičstva Karlem Vozábem. Z období před první světovou válkou je nutno připomenout zásah sboru při ohni Hánova mlýna na Žďárské ulici. V těchto letech byly pro členy sboru opatřeny různé obleky, v současnosti dobře známé z četných vystoupení připomínajících hasičskou minulost. K 30. výročí založení sboru byl opět v roce 1909 uspořádán v Novém Městě na Moravě župní sjezd za účasti všech sborů z celé župy. Na valné schůzi v květnu 1910 byl zvolen velitelem sboru Josef Kříž, obětavý a příkladný funkcionář, a podvelitelem Karel Polnický. Typickou součástí hasičského stejnokroje byly od roku 1912 tzv. "čamary", používané po mnoho dalších let při slavnostních příležitostech.

První světová válka značně narušila činnost hasičského sboru, neboť většina členů narukovala. Jen někteří starší a několik nejmladších, kteří se připojili na podnět městské rady, udržovali kontinuitu. Tito zasahovali v listopadu 1916 při ohni Kazmírova mlýna, který úplně vyhořel a nebyl již obnoven. Je třeba vzpomenout a zachovat památku těm členům sboru, kteří se již nevrátili z první světové války - Cyrilu Kubíkovi, Františku Litochlebovi a Aloisi Smejkalovi.

Po ukončení první světové války se pod vedením velitele Josefa Kříže a podvelitelů Karla Polnického a Jana Formánka opět plně rozvíjela činnost sboru. Po nutné generální opravě stříkaček si sbor další novou techniku a potřebné vybavení ke své činnosti opatřoval z vlastních finančních prostředků. Dařilo se mu hlavně díky porozumění novoměstských občanů, kteří také rozšířili jeho řady. Sbor měl tehdy celkem 47 činných členů, 68 přispívajících členů, 7 zakládajících a 2 čestné členy. O tom, jak novoměstský Sbor dobrovolných hasičů úspěšně plnil v průběhu dalších let své poslání, ochranu před zhoubným živlem a jeho likvidaci, jak rozvíjel svou činnost a rozšiřoval svůj program pod vlivem všech závažných událostí, které doba přinášela, dokumentuje následující přehled nejdůležitějších událostí.

1919 - 1929

Svou připravenost prokázal sbor při ohni, který vypukl v květnu 1919 v zadním traktu domu čp. 116 na náměstí a odtud se rozšířil na hospodářské části domů sousedních čp. 115 a 117. S pomocí okolních sborů a za účasti 76 hasičů se jej podařilo lokalizovat. Po velkém a dosti nebezpečném požáru v říjnu 1920, při ohni hořlaviny ve sklepě domu obchodníka J. Kadlece čp. 241 na Nových domech, který značně poškodil vnitřní zařízení, došlo mezi zástupcem města a členy sboru ke konfliktu. Ten vyvrcholil tím, že se hasičský sbor rozpadl, neboť po výměně názorů z něj většina členů vystoupila. Jen díky tehdejšímu starostovi města MUDr. Š. Škrlovi a hlavně veliteli Josefu Křížovi se nakonec v krátké době podařilo vzájemné vztahy zkonsolidovat a činnost sboru obnovit.

V roce 1922 se zúčastnila početná delegace sboru pohřbu dlouholetého župního starosty Františka Vilíma v Jimramově, na jehož počest byla od té doby novoměstská župa nazývána VI. hasičskou župou Vilímovou. Funkci pokladníka zastával v župě od roku 1923 profesor novoměstské reálky Antonín Jelínek, dlouholetý jednatel novoměstského sboru. Když 14. března 1924 zemřel dlouholetý velitel a čestný člen sboru Ant. Vodička, byla mu na pohřbu vzdána pocta velkou účastí hasičstva z celého Horácka. V rámci "Horácké

krajinské výstavy", uspořádané v červenci až srpnu 1925 v Novém Městě na Moravě, se konal - kromě sjezdu zemědělců, živnostníků, sportovců a turistů - také sjezd VI. hasičské župy Vilímovy. V podvečer sjezdu bylo 25. července sehráno v sokolovně divadelní představení "Za čest hasičskou" a následující den, za velké účasti hasičů z celé župy, byl po cvičení sjezd ukončen veselící. Bez ohledu na stavovské, politické a jiné rozdíly manifestovalo hasičstvo na tomto sjezdu za to, že je a zůstává platnou, významnou a nikým nenahraditelnou složkou celého regionu.

Když se v průběhu dvacátých let stále více ukazovalo, že dosud používaná technika zaostává za narůstajícími potřebami doby, zaměřil sbor své úsilí k získání automobilové stříkačky. Tomuto úsilí se plně věnoval v roce 1925 nově zvolený výbor, v jehož čele stál velitel Josef Okurka, podnáčelníci Karel Beranovský a Josef Šebek, vzdělavatel městský důchodní Karel Smejkal a agilní jednatel obchodník Karel Brady-Metzl. Iniciativně vedl sběrací listiny, jež by mohly podat svědectví, jak těžce se ve městě i jeho okolí získávaly finanční prostředky na novou stříkačku. Nakonec za přispění VI. hasičské župy Vilímovy, Hasičské pojišťovny, novoměstské obce a místních peněžních ústavů v čele s Obecní spořitelnou byla zakoupena nová automobilová stříkačka od firmy Stratílek Vysoké Mýto za 125 tis. Kč. Stříkačka byla předána sboru na slavnosti konané 13. června 1926 na novoměstském náměstí, kde byla představena a vyzkoušena při cvičení pod vedením zbrojmistra a jejího prvního opatrovníka a šoféra Josefa Beneše. Díky nové stříkačce dosahoval sbor v následujících letech stále lepších výsledků, jako při požáru v červenci 1927 v Radňovicích, kde byla v provozu po celých šest hodin. Rovněž při obětavém zásahu sboru v srpnu 1928, kdy vypukl oheň a hořely domy čp. 209 a 210 J.B. Částka a dům čp. 211 A. Slonka na Masarykově ulici. Tehdy se podařilo zachránit dům čp. 208, těsně sousedící s rozsáhlou Kadlecovou pilou. Při tomto zásahu se plně osvědčil samaritní oddíl sboru, založený a vedený Josefem Křížem. Oddíl byl nejen odborně vyškolen, ale dobře vybaven všemi prostředky pro první pomoc.

Významnou událostí, které se sbor účastnil spolu se členy

40 sborů z celého okresu ve slavnostním stejnokroji a přilbách, bylo uvítání prezidenta republiky T.G. Masaryka při jeho návštěvě Nového Města na Moravě 17. července 1928. S jistou hrdotí oslavil 11. srpna 1929 sbor 50. výročí svého založení. Na slavnostní schůzi v zasedací síni radnice zhodnotil činnost sboru za celé půlstoletí vzdělavatel Karel Smejkal a po projevu zástupce župy Josefa Šustáčka byly zakládajícím a zasloužilým členům předány diplomy.

1929 - 1939

Na počátku třicátých let získal sbor od VI. hasičské župy Vilímovy sanitní auto, čímž se značně rozšířila jeho činnost, neboť zajišťoval převoz nemocných a raněných do nemocnic. V roce 1931 se sbor, s početnou delegací župy, rozloučil se svým zasloužilým členem prof. Ant. Jelínkem, který 14. července zemřel. Na jeho památku založila župa v roce 1934 "Jelínkův fond", z něhož pravidelně dostávali podporu nejstarší novoměstští hasiči. Na slavnostní schůzi konané v září 1932 v novoměstské sokolovně, za účasti početných delegací ze všech sborů ve stejnokrojích, udělil starosta župy jako delegát MZJH vyznamenání VI. hasičské župě Vilímově, "Čestný záslužný kříž" Moravské zemské jednoty hasičské za její velké zásluhy. Současně byla udělením nejvyššího vyznamenání "Zlatého záslužného kříže" starostovi novoměstského sboru Rudolfu Litochlebovi ohodnocena jeho práce v tehdejších hasičském hnutí.

Díky agilní práci jednatele Karla Bradyho-Metzla zakoupil sbor roce 1934 osobní auto zn. Buick, které brněnská firma Hrček a Neugebauer upravila zamontováním speciální pumpy na stříkačku. V rámci školení Civilní protiletecké ochrany, probíhajícího v těchto letech, uspořádal sbor v srpnu 1934 v úzké spolupráci s Čs. armádou velké ukázkové cvičení s leteckým náletem na město. Po náletu tří letadel byla na náměstí zaplněném davu přihlížejících provedena ukáзка likvidace plynem zamořeného území, s ošetřením postižených osob a také likvidace hořícího domu čp. 10 na náměstí.

V roce 1935 bylo korunováno úsilí sboru o novou hasičskou

zbrojnici. Pochopením městské rady byla postavena a sboru předána nová patrová budova ve Školní ulici. V jejím přízemí, oproti staré kůlně na školním dvoře, se nacházely prostorné garáže, v prvním poschodí schůzovní místnost a byt domovníka. Záhy byla u této budovy postavena nová třípatrová ležárna. V třicátých letech, kromě zásahů při požárech na Žďárské a Brněnské ulici, ochránil sbor Kadlecovu pilu, když v jejím areálu vyhořela tírna lnu, v níž tragicky zahynula Fr. Fajmonová. Při větším požáru, kdy 30. května 1936 za bouře zapálil blesk Humpolecký mlýn, se plně osvědčil Buick jako stříkačka. Jen díky jejímu několikahodinovému bezvadnému výkonu, bez ohledu na silný déšť a bouřkou zakalené vody v potoku, byla několika proudy zachráněna budova mlýnského objektu.

Velkou posilou v činnosti sboru v dalších letech bylo, když byl uveden do provozu městský vodovod, včetně výstavby sítě hydrantů ve městě. Na valné schůzi 2. února 1939 byl dlouholetý člen Josef Kříž vyznamenán "Zlatým záslužným křížem" a současně ve zprávě vzdělavatele, učitele Václava Svítla byla oceněna jeho celoživotní práce. V roce 1939 byla hodnocena činnost hasičského sboru při oslavách 60. výročí jeho založení. Činnost, kterou oslavil sbor již v nově zavedených uniformách s novým označením funkcí, se dostala oproti minulosti po všech stránkách na vyšší úroveň. A to nejen po sledované stránce hasičského technického vybavení, ale hlavně svou nezaměnitelnou účastí a působením ve veřejném, kulturním a společenském životě ve městě. Bylo to hlavně díky výboru, do něhož byl již v lednu 1935 zvolen starostou Josef Okurka, náčelníkem Josef Beneš, podnáčelníky Josef Šebek a Karel Beranovský, jednatelem Karel Brady-Metzl, vzdělavatelem Václav Svítal. Sbor vlastnil dvě autostříkačky, osobní přepravní auto, dvě ruční stříkačky, vůz ze žebříky a zásobu hadic na vysoký a nízký tlak.

1939 - 1949

Po tragické události 15. března 1939 lze v protektorátu, za nacistické okupace, zaznamenat mezník v ustanovení "Svazu české-

ho hasičstva v Čechách a na Moravě". V této nové organizaci byly vytvořeny Okresní hasičské jednoty. Novoměstský sbor byl začleňován v Okresní hasičské jednotě číslo 17 a organizoval patriční cvičení v rámci tehdejší požární služby CPO. Z požárů z tohoto období je nutno vzpomenout požár 29. září 1942, dobře naší veřejnosti známé turistické chaty na Harusáku, kterou nebylo možno zachránit pro nedostatek vody. Na valné schůzi OHJ číslo 17, konané 23. července 1944 za účasti zemského jednatele z Brna, bylo vzpomenu 60. výročí založení novoměstské hasičské župy, zvané Vilímovy. Zvláště byla zdůrazněna činnost zakládajících členů této župy, novoměstských hasičů JUDr. Valeriána Kallába a Josefa Jelínka.

Nejdramatičtější situace jak pro obyvatele města, tak i pro sbor nastala 10. května 1945, neboť dlouhé kolony prchající německé armády městem na západ byly náletem sovětských letadel odstřelovány z palubních zbraní. Řada střel zasáhla a zapálila mnoho domů. Tím vznikly požáry na čtyřech místech, od sebe dosti vzdálených. Na náměstí hořela hospodářská budova domu čp. 122, na Žďárské ulici čtyři domy čp. 61 a 62, čp. 52 a 82. V Radnické ulici dům čp. 112 a čp. 324, na Malé ulici čp. 157 a dům čp. 158. Přes tyto potíže se sbor pohotově rozdělil a jeho jednotlivým skupinám se podařilo zamezit rozšíření požárů a ochránit sousední stavení.

V nejhorším období protektorátu ztratil sbor jednoho z nejagilnějších členů svého výboru. V roce 1941 byl s celou svou rodinou zatčen dlouholetý a obětavý jednatel sboru Karel Brady-Metzl. Následně byl v transportu smrti dopraven do Osvětimi, kde v roce 1942 ve věku čtyřiačtyřiceti let zahynul jako oběť rasové perzekuce.

Je třeba zdůraznit, že v průběhu těžkých let druhé světové války celý novoměstský sbor jako pevný kolektiv nezradil a dokázal svým uvědomělým postojem, že hasičstvo bylo vždy českým, skutečně národním hnutím. V poválečných letech se sbor s novou energií věnoval činnosti vedoucí ke zlepšení veškeré hasičské techniky, opravě vozidel a výzbroje a ke zvýšení kvalifikace svých členů. K nejobětavějším pracovníkům náležel velitel Josef Beneš, jenž se jako odborník věnoval přípravě a opravě autostříkaček.

1949 - 1959

V padesátých letech mohl sbor jen díky dobré technice zvládat požáry jak ve městě, tak oheň hospodářského stavení na Rokytně a v Křídlech. Od roku 1955 používal vozy T 805 a DS 16. Při požáru Hospodářského družstva v roce 1951 byl velitel Josef Beneš přiotráven a ošetřován v nemocnici.

Podstatný mezník v historii sboru lze zaznamenat v roce 1952, kdy se celé hasičské hnutí pod vlivem politických poměrů stalo součástí tzv. Národní fronty. V následujícím roce 1953 v souvislosti s důrazem na prevenci je jeho organizace přejmenována na "Československý svaz požární ochrany". Proto k dalším zásahům, jako byl požár domů čp. 213 a 214 v roce 1954, oheň v n.p. Sport či hospodářského stavení v Radešinské Svatce a v roce 1956 zásah za třeskutého mrazu v novoměstské Chiraně, vyjížděli dřívější hasiči jako požárníci. Zásah při požáru lesa u Radňovic, vzniklém od jiskry lokomotivy, řídil naposledy velitel Josef Beneš, který náhle 18. června 1958 zemřel. V den prvního výročí jeho smrti postavili členové sboru na místě za městem, kde skonal, kámen k uctění jeho památky.

1959 - 1969

Kromě preventivních prohlídek, kterým se základní organizace v tomto desetiletí věnovala, lze zaznamenat výjezdy k několika menším požárům ve městě a k požáru zemědělské usedlosti v Zubří a v roce 1961 k požáru objektu JZD Pohledec, který likvidovalo 15 členů usilovně po celých 12 hodin. Svou účastí při pohřbu vzdali členové sboru společně s početnou delegací ČSPO počtu svému dlouholetému podveliteli, později místostarostovi a matrikáři Okresní hasičské jednoty Josefu Šebkovi, když 4. června 1959 zemřel.

V letech 1963 až 1968 vyjížděli požárníci celkem k 28 požárům nejen ve městě, ale i do okolních obcí, do Dlouhého, Fryšavy, Vlachovic, Olešné, Radňovic, Jimramovských Pasek, Řečice, Petrovic, Křidel a do Slavkovic. Je však nutné zdůraznit vzácnou výjimku, že v roce 1966 nebyli voláni ani k jednomu požáru.

V tomto období, za předsedy ZO SPO Aloise Pohanky, jehož funkci převzal v roce 1968 Luboš Messenský, a za velitele Bohumíra Chlubny, měla organizace 52 členů. Sbor získal v roce 1968 novou techniku - vozy ASC16/V3S a také PPS 12. Kromě okrskového cvičení uspořádaného za účasti 8 sborů v objektech JZD Maršovice v roce 1965 byla prováděna údržba a připravenost nově získané techniky. Nejvyšší svazové vyznamenání "Za zásluhy" bylo v roce 1967 uděleno dlouholetému a obětavému funkcionáři Karlu Beranovskému.

K oživení činnosti ZO SPO přispělo v těchto letech podchycení zájmu těch nejmladších - žáků, jejichž skupinu vedl Luboš Messenský. V roce 1969, kdy lze zaznamenat výjezdy k 11 požárům, bylo oslaveno 90. výročí založení dobrovolného sboru nejen námětovým cvičením, ale zajímavou výstavou s požární tematikou uspořádanou v prostoru garáží společně s požární technikou. Současně byla vydána brožura "90 let dobrovolného požárního sboru v Novém Městě na Moravě". Její příspěvky jak z historie požárů, tak z historie sboru výrazně přiblížily dosud málo známé skutečnosti z hasičského hnutí ve městě.

1969 - 1979

V tomto desetiletí byla kromě pravidelných prohlídek prováděna v obytných domech, ve školách, v objektech JZD, státních stanicích a v drobných provozovněch prevence, a to v tzv. "Týdnech požární prevence". Zásahová jednotka vyjela v těchto letech celkem k 63 požárům. Velmi dobrých výsledků dosahoval oddíl "Mladý požárník" pod vedením Petra Klapače ml. Rovněž v průběhu dalších let se mladí požárníci zúčastňovali řady akcí a četných soutěží pod vedením J. Krampola, V. Brouška, Lad. Švandy ml. a také M. Švandové a I. Černé.

Na výroční schůzi ZO v roce 1971 byly uděleny OV ČSPO medalie "Za věrnost", a to za 50 let aktivní a obětavé činnosti Karlu Beranovskému a za 40 let Boh. Popelkovi a Stanislavu Chlubnovi. Vzhledem k tomu, že prostor zbrojnice již nevyhovoval stále větším nárokům, zvláště když v roce 1970 byl získán další výkonný stroj

ASC 16 RTH a později starší vozidlo Robur, byly v roce 1973 zahájeny práce na přístavbě budovy zbrojnice. O dobrou úroveň organizace i o práci na přístavbě zbrojnice se zasloužili nově zvolený předseda Ladislav Fajmon, místopředseda Karel Klapač a velitel Bohumír Chlubna, jehož v roce 1976 vystřídal v této funkci Petr Klapač. Průběhu letního období v roce 1976, za mimořádného tepla a sucha, prováděla požární organizace kromě hlídkových služeb i zavlažování zemědělských kultur, lesních školek i parků ve městě. Nejen za tuto činnost byla vyhodnocena jako nejlepší v rámci okresu i kraje.

Významnou událostí se stalo otevření "Požární stanice" se stálou pohotovostní službou 1. listopadu 1976, jejímž prvním velitelem byl Ladislav Švanda st. Přestože hlavní část činnosti stále zůstávala na dobrovolných členech organizace, stala se stanice záhy nepostradatelnou svými rychlými výjezdy jak k požárům, tak i k živelným pohromám, k zatopeným objektům, k autohaváriím ve městě i v jeho širokém okolí. Díky svému vybavení, cisternové autostříkačce CAS 25, k zásahům na výškových budovách požární plošinou PP-20-1 a později cisternou CAS 25 Š 706 RTHP s vyprošťovacími zařízeními a protiplynovou technikou s dýchacími přístroji úzce spolupracovala při svých výjezdech s členy dobrovolných požárníků. Požární stanice ukončila svoji činnost 31. března 1995 a za 18 let své činnosti vyjeli příslušníci k 309 případům, z toho k 234 požárům.

Na výroční schůzi 4. prosince 1976 byla slavnostně předána ZO k užívání nová přístavba zbrojnice. Po letech obtížného jednání, po překonání všech těžkostí a překážek provázejících stavbu, byla díky obětavosti mnoha členů stavba zdárně dokončena. Z členů, kteří se o to zasloužili největším počtem odpracovaných hodin, je nutno vzpomenout Stanislava Chlubnu, Bohumíra Chlubnu, Ladislava Fajmona, R. Novotného, Lad. Švandu st., J. Krampola, J. Hanuse a St. Halvu. V průběhu roku 1977 doprovodili požárníci na poslední cestě své dva zasloužilé členy, když zemřel čestný člen Petr Klapač st. a Stanislav Chlubna, jenž se mimo jiné nejvíce zasloužil o přístavbu zbrojnice.

Po založení celostátní soutěže o "Novoměstskou proudnici" požárními organizacemi Nových Měst v ČSSR, (Nové Město na Moravě, Nové Město nad Váhom, Nové Město nad Metují, Nové Město pod Smrkem a Kysucké Nové Město), zúčastňovalo se soutěžní družstvo novoměstských požárníků od I. ročníku (uspořádaného roku 1979 v Novém Městě pod Smrkem) se střídavými úspěchy všech dalších ročníků až do roku 1989, kdy byla tato soutěž zrušena.

Významného 100. výročí založení sboru dobrovolných hasičů v Novém Městě na Moravě vzpomnělo ZO SPO na oslavách, které se konaly 7. a 8. července 1979. Na slavnostní schůzi 7. července, za účasti významných hostů a představitelů federálního výboru, krajského i okresního výboru SPO byl novoměstské organizaci udělen jako vysoké svazové vyznamenání prapor Ústředního výboru Svazu požární ochrany a četní zasloužili členové byli vyznamenáni. 8. července se konalo velké námětové cvičení v Tyršově ulici se zásahem a náročnou ukázkou dopravy vody na věžový dům a záchranu osob pomocí rukávu z věžového domu. Rovněž ke 100. výročí založení sboru byla vydána publikace, která dobře dokumentovala, včetně obrazové přílohy, že po celé století se nic nezměnilo na síle, obětavosti, svědomitosti a lásce, kterou od svých počátků dobrovolně věnovali novoměstští hasiči ve prospěch svých spoluobčanů.

1979 - 1989

Souběžně s prevencí rozvíjela se činnost ZO ve sledovaném desetiletí v plnění úkolů, týkajících se výcviku a výchovy mládeže a samozřejmě s udržováním techniky na akceschopné úrovni. Za vedení nového výboru od roku 1980, za předsedy Václava Břouška, místopředsedy Karla Klapače a velitele Jana Kotinského, účastnili se členové četných námětových cvičení pořádaných jak ve městě, tak v Maršovicích, Radňovicích, Nové Vsi a ve Slavkovicích. Členstvo se důstojně rozloučilo se svým dlouholetým čestným členem Karlem Smejkalem, když 18. srpna 1982 zemřel ve věku devadesáti let.

V roce 1984 měla členská základna, kromě kroužku Mladých požárníků, 94 členů, a to včetně žen, které se také zúčastňovaly sportovních soutěží požárních družstev. V roce 1985 se na oslavách 350. výročí povýšení Nového Města na Moravě na město podíleli požárníci výstavou požární techniky a uspořádáním sportovního odpoledne a taneční zábavy.

Po zvolení nového výboru, v němž předsedou byl Václav Břoušek, místopředsedou Jiří Mrkos a velitelem Jan Kotinský, byl mimo jiné akce uspořádán v roce 1986 přebor dorosteneckých družstev a první kolo Celostátní soutěže požárních družstev. Soutěžní družstvo žen poprvé zvítězilo v soutěži VIII. ročníku o "Novoměstskou proudnici" uspořádané v Kysuckém Novém Městě. Poslední poctu svému nejstaršímu a zasloužilému členu Karlu Beranovskému, nositeli nejvyšších svazových vyznamenání, projeví členové ZO SPO svou účastí na jeho pohřbu, když 5. února 1988 zemřel ve věku devadesáti pěti let.

Od roku 1988, za předsedy Václava Břouška, místopředsedkyň Boženy Procházkové a velitele Jana Kotinského, měla novoměstská požární organizace 107 členů, z toho 30 žen. Při oslavách, kdy se v roce 1979 vzpomínalo 100. výročí založení sboru, bylo ve zprávě o činnosti ZO za poslední období konstatováno, že členové zasahovali v období 1979 až 1988 celkem u 117 požárů, u 15 živelných pohrom, u 15 různých technických případů a účastnili se 18 námětových cvičení. Současně byla hodnocena činnost městské organizace SPO, která za starosty Luboše Messenského řídila a organizovala činnost 17 základních organizací SPO nacházejících se v okruhu Nového Města a její práce byla uznána vyššími svazovými orgány jako jedna z nejlepších na celém okrese.

1989 - 1999

Při sledování činnosti novoměstských hasičů v tomto desetiletí je nutné zdůraznit, že stejně jak výrazně poznamenaly celou naši společnost listopadové události v roce 1989, projevíly se v plné míře v celém hasičském hnutí, což znamenalo nový mezník v jeho historii. Pro všechny hasičské sbory se stalo nejvyšším orgánem

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska.

Sbor byl v roce 1991, za starosty V. Brouška a velitele Vladimíra Petra, pověřen uspořádáním celookrskového cvičení a soutěží mužů v Novém Městě na Moravě a v roce 1992 rovněž okresní soutěží mužů. Slavnostní schůze v dubnu 1993 byla uspořádána na počest devadesátin nejstaršího žijícího člena sboru Antonína Žáka. Postupná plynofikace města umožnila v roce 1990 instalovat plynové topení do zbrojnice.

Po odvolání velitele Vladimíra Petra a po jeho následném vyloučení ze sboru převzal funkci Gustav Jurovatý. Na valné hromadě v roce 1994 byl zvolen starostou sboru V. Broušek, velitelem Jiří Mrkos a členy výboru Marie Licková (hospodářka-pokladník), Miroslav Müller (preventista) a Božena Procházková. 21. listopadu 1994 uzavřel sbor smlouvu s městským úřadem, kterou byl definován vzájemný vztah o spolupráci, finančním zabezpečení a o činnosti jak represivní, tak o provádění preventivních kontrol obytných domů a garáží.

V průběhu roku 1995 byly v Novém Městě na Mor. uspořádány soutěže "Krajské kolo mládeže" a "Okresní kolo mužů". Po rezignaci starosty sboru V. Brouška byl zvolen starostou Petr Klapač. Školení strojníků v Jánských Koupelích se účastnili v červnu 1995 Jar. Lankaš a Karel Šikula. Na valné hromadě konané 9. 6. 1995 bylo členům sboru Václavu Brouškovi, Lad. Doležalovi, Frant. Kabelkovi, Jiřímu Mrkosovi a Václavu Zelenému uděleno vyznamenání "Za zásluhy". Vyznamenání "Za příkladnou práci" M. Müllerovi, Marii Kabelkové a Jar. Jarošovi. Medaili "Za mimořádné zásluhy" obdržel v lednu 1996 Jan Kotinský. Sbor se v tomto období rozloučil s početnou řadou svých členů. V roce 1989 zemřel Ladislav Švanda st.. V roce 1991 byl zavražděn David Surůvka. V roce 1992 zemřeli Zdeněk Košut, František Kotinský (hospodář) a Pavel Zítka. V roce 1993 zemřel Bohumír Chlubna (bývalý velitel sboru), v roce 1995 Luboš Messenský a Josef Hanus a v roce 1998 Ladislav Mužátko.

Po úspěšném jednání s Výzbrojnou požární ochrany a.s. Praha a se zástupci města bylo ve stavebně upraveném přízemí novoměst-

ské hasičské zbrojnice slavnostně otevřeno 1. dubna 1996 prodejní středisko Výzbrojny požární ochrany. Jeho vedením byl pověřen člen SDH Miroslav Müller. Je nutné zdůraznit, že od roku 1996 vystupovali členové sboru na veřejnosti podle ustanovení v nových stejnokrojích.

První "Hasičský den" uspořádal sbor v květnu 1996 v Maršovicích, ale druhý (srpen 1997) a třetí (1. - 2. srpna 1998) se již konal ve sportovním areálu Sportovního klubu lyžování u hotelu SKI. Četné návštěvníky Hasičských dnů vždy zaujala výstava hasičské techniky od nejstarších stříkaček až po stroje vybavené nejmodernější technikou. Kromě toho se široká veřejnost na Hasičských dnech stále více seznamovala s náročnou činností sboru. V dopoledních programech byla věnována pozornost soutěži četných družstev, odpoledne různým ukázkám hašení, včetně hořícího auta, vyprošťování z havarovaného vozu s poskytnutou první pomocí. Kromě dalších kulturních akcí jsou Hasičské dny ukončeny taneční zábavou s bohatou tombolou.

K oživení činnosti sboru přispělo uspořádání Dne otevřených dveří 4. května 1997 v hasičské zbrojnici, k svátku patrona hasičů sv. Floriána, spojeného s nábořem žáků z novoměstských škol. Pro úspěch této akce se Den otevřených dveří opakoval i v následujícím roce. Školení strojníků a velitelů v Bílých Poličanech se v roce 1997 z novoměstského sboru zúčastnili Ondřej Novák, Miroslav Šikula a Miloš Kabelka.

Na každoročně pořádaných městských slavnostech "Nova Civitas" se kromě ostatních městských institucí účastní sbor jednak ukázkou hašení starou technikou, zrestaurovaným hydrofonem z roku 1883 s obsluhou v původním oblečení a také tanečními zábavami na parketu, což navazuje na tradici bývalých hasičských výletů, konaných v Ochoze, na Pláňavě nebo v Plačkovci. Kromě zájezdu na "Hasičské dny" v Bílých Poličanech se sbor účastnil v roce 1997 oslav 100. výročí založení hasičských sborů v Rovném a Studnicích.

Po uspořádání I. a II. kola soutěže dospělých v Novém Městě na Moravě se věnovali členové sboru v průběhu roku 1998 rekon-

strukci budovy hasičské zbrojnice. V únoru započaly stavební úpravy klubovny a služebny, později byla provedena přestavba sociálního zařízení. Přestože stavební i ostatní práce prováděly stavební i další firmy, mohla být jen díky mnoha odpracovaným hodinám členů sboru (zejména při stěhování, úklidu a při vybavení) již v lednu 1999 plně zprovozněna a využívána malá zasedací klubovna, kancelář i služebna.

Významnou událostí bylo založení "Poloprofesionální jednotky" 1. července 1998, jejímž velitelem se stal Jiří Mrkos. Jednotka má 12 členů, kteří jsou rozděleni do tří družstev. Činnost jednotlivých družstev zajišťují velitelé - Miroslav Šikula, Ondřej Novák a Jiří Mrkos, dále strojníci Josef Kunc, Petr Šustr, Ondřej Kadlec, Jaroslav Lankaš, Jiří Kotovic a hasiči Ladislav Fajmon, Miroslav Müller, Jaroslav Sláma, Petr Šopf a Dušan Holý. Družstva drží střídavě týdenní pohotovost v pracovních stejnokrojích s funkčním označením. Založení "Poloprofesionální jednotky" se ukázalo v poměrně krátkém čase jako plně opodstatněné, neboť již v průběhu devíti měsíců od svého založení zasahovala při likvidaci 23 mimořádných událostí (16 požárů, 3 otevření bytů, 4 technické pomoci - čerpání vody). V listopadu 1998 provedlo ministerstvo vnitra kontrolu novoměstského hasičského sboru, a to s velmi dobrým výsledkem, neboť nebyly shledány žádné závady.

V letech 1989 až 1999 zasahoval sbor při požárech, kromě mnoha menších akcí, jejichž škoda dosahovala 200 tis. Kč. V roce 1990 při likvidaci kravína a teletniku ve Žďáru nad Sázavou a na farmě v Novém Městě na Moravě (škoda 996 tis. Kč). V roce 1995 u požáru kravína v Jamách (škoda 200 tis. Kč), 14. 11. 1996 u požáru osobního auta v Jiříkovicích (240 tis. Kč), 6. 6. 1998 na likvidaci požáru pily a skládky dřeva v Jamách (200 tis. Kč), 27. 8. 1998 u požáru ocelokolny (750 tis. Kč) a 6. 10. 1998 požár dvou chat u Vojtěchova ve Lhotském Podlesí (škoda 150 tis. Kč).

Ve sledovaném desetiletí se oproti minulosti značně rozvinula činnost sboru v oblasti mezinárodní spolupráce. Tato vzájemná spolupráce plně odpovídá všem snahám CTIF - Comité technique international de prevention et d'extinction de feu - Mezinárodního

technického výboru pro prevenci a hašení požárů. Ve vzájemném styku s hasiči jiných zemí stojí totiž v popředí kromě předávání zkušeností a poznávání způsobů plnění úkolů při ochraně hodnot také upevnění společného mezinárodního humanistického poslání.

Již v roce 1992 oplatila delegace novoměstského sboru návštěvu italských hasičů svým zájezdem do Ziana di Fiemme. V roce 1993 bylo navázáno přátelství s rakouskými hasiči v Dechantskirchenu, které upevnila návštěva delegace novoměstských hasičů v následujícím roce. Společně se zástupci Nového Města na Moravě odjela šestičlenná delegace hasičů v květnu 1995 na sraz spolku "Neustadt in Europa" - "Nových Měst Evropy" do Brauberského Nového Města v SRN. V dubnu následujícího roku přivítal sbor návštěvu hasičů ze SRN v Novém Městě na Moravě.

Při svém zájezdu do Rakouska v roce 1996 se seznámili novoměstští hasiči při návštěvě firmy Rosenbauer s nejmodernější hasiči technikou, kterou tento závod vyrábí. V rámci stále více se upevňujícího přátelství Nového Města na Moravě s nizozemským městem Waalre byly také v roce 1997 položeny základy k uzavření družby mezi hasičskými sbory těchto měst. Tyto vzájemné vztahy byly s definitivní platností potvrzeny tím, že zástupci městského úřadu, včetně novoměstských hasičů Petra Klapače a Františka Kabelky, podepsali v září 1998 ve Waalre smlouvu nazvanou "Pouto přátelství", která upřesnila všechny styky mezi obyvateli, organizacemi i institucemi těchto měst v nejbližší budoucnosti.

Z hlediska mezinárodní spolupráce byla významná již druhá návštěva novoměstských hasičů 22. až 24. května 1998 v Neustadt der Stadt Breuberg in Odenwald v SRN. Při příležitosti zde tehdy konaného tradičního setkání hasičů tří sousedních okresů ze tří spolkových zemí Hessenska, Bavorska a Baden-Würtenberska, po zhlédnutí soutěže mladých hasičů, po prohlídce zbrojnice, řídicího stanoviště požárních zásahových jednotek, seznámili se členové delegace i se způsoby organizace zásahů a také s jednotlivou používanou německou špičkovou technikou.

V září 1998 za své návštěvy u hasičů v italském městě Ziano di Fiemme připravila delegace novoměstských hasičů Petr Klapač,

Ladislav Fajmon, Petr Šustr a Jiří Mrkos společně se starostou města Ing. Jaromírem Černým všechny záležitosti k tomu, že při další cestě zástupců Nového Města s desetičlennou delegací novoměstských hasičů byla podepsána 17. dubna 1999 vzájemná přátelská dohoda o spolupráci se zástupci města Ziano di Fiemme.

V průběhu roku 1999, kdy se novoměstský Sbor dobrovolných hasičů připravuje na oslavy 120. výročí svého založení v rámci městských slavností "Nova Civitas", je starostou sboru Petr Klapač, velitelem Jiří Mrkos, zástupcem velitele M. Šíkula, jednatelem F. Kabelka, hospodářem-pokladníkem Marie Licková, preventistou sboru a města L. Doležal a členy výboru V. Broušek, M. Licek, M. Müller a Petr Šustr, vedoucím revizní rady J. Kotinský a jejími členy jsou O. Kadlec a J. Kunc. Sbor má celkem 57 dospělých členů, z toho 46 mužů a 11 žen, a dále 15 mladých členů.

Z přehledu nejzávažnějších událostí ze stodvacetileté historie Sboru dobrovolných hasičů v Novém Městě na Moravě vyplývá, že přes všechny překážky a milníky, které přinášela doba, zachovala si ve sboru každá z nastupujících generací jednak úctu k vykonané práci svých předků, jednak pokračovala s plným porozuměním v osvědčené tradici a svým uvědomělým vztahem udržovala kontinuitu hasičského hnutí až do současnosti.

S tím je nutné zdůraznit stále trvajících ušlechtilé vlastnosti, které měl každý člen a na kterých se jak v minulosti, tak také v současnosti zakládá veškerá činnost hasičského sboru. Na prvním místě je to dobrovolnost, s níž vědomě a se zaujetím vždy přistupoval a nadále přistupuje každý člen k ochraně majetku, někdy i života svých spoluobčanů. Druhou podstatnou vlastností každého člena zůstává nezištnost, spočívající v tom, že vždy nastupuje do každé akce ve prospěch celku bez ohledu na svůj čas i své postavení jak při výcviku, tak i při každém sebekomplikovanějším zásahu.

Konečně další závažnou vlastností dobrovolného hasiče byla a zůstává obětavost, se kterou je připraven psychicky i fyzicky poskytovat pomoc v každý čas a v každé situaci, aniž by při tom dbal o své zdraví, někdy i o svůj život. Činnost sboru, prostoupeného uvedenými vlastnostmi, se již od jeho založení, zvláště však od dva-

cátých let, postupně rozšiřovala přes hranice města do celého regionu. Vedle hlavní represivní činnosti lze zdůraznit v průběhu let jím prováděnou prevenci, výchovné působení s varováním jak o vzniku a příčinách požárů, tak na jejich tragické následky. S rozvojem společnosti reagoval sbor, jako její součást, na potřeby a požadavky doby a také s ní sdílel její osudy. Získání nové, modernější hasičské techniky, její udržování s patřičným a stále náročnějším výcvikem se v průběhu let plně projevovalo v efektivnosti u každého zásahu. V určitém období vždy byla významnou činností sboru zdárně se rozvíjející výchovná práce s mládeží.

Za svoji záslužnou činnost, dlouholetou věrnost hasičskému hnutí, bylo novoměstskému Sboru dobrovolných hasičů i jeho jednotlivým členům uděleno od jeho založení až do současnosti nespočetné množství vyznamenání. Nejvyšší hasičská vyznamenání od bývalé Moravské zemské jednoty hasičské a od VI. hasičské župy Vilímovy, v dalších letech vyznamenání "Za zásluhy", "Za příkladnou práci" a za mimořádné zásluhy, čestná uznání a diplomy mnoha jedincům od všech nadřízených orgánů i od mnohých státních a veřejných institucí, s poděkováním za obětavou, důslednou odpovědnost, s níž se sbor věnoval záchraně majetku i životů svých spoluobčanů, za všechno co v minulosti vykonal, v současnosti koná, a proto je schopen, hrdý na svou stodvacetiletou tradici, i v budoucnu vykonávat vše k ochraně hodnot v životě celé naší společnosti.

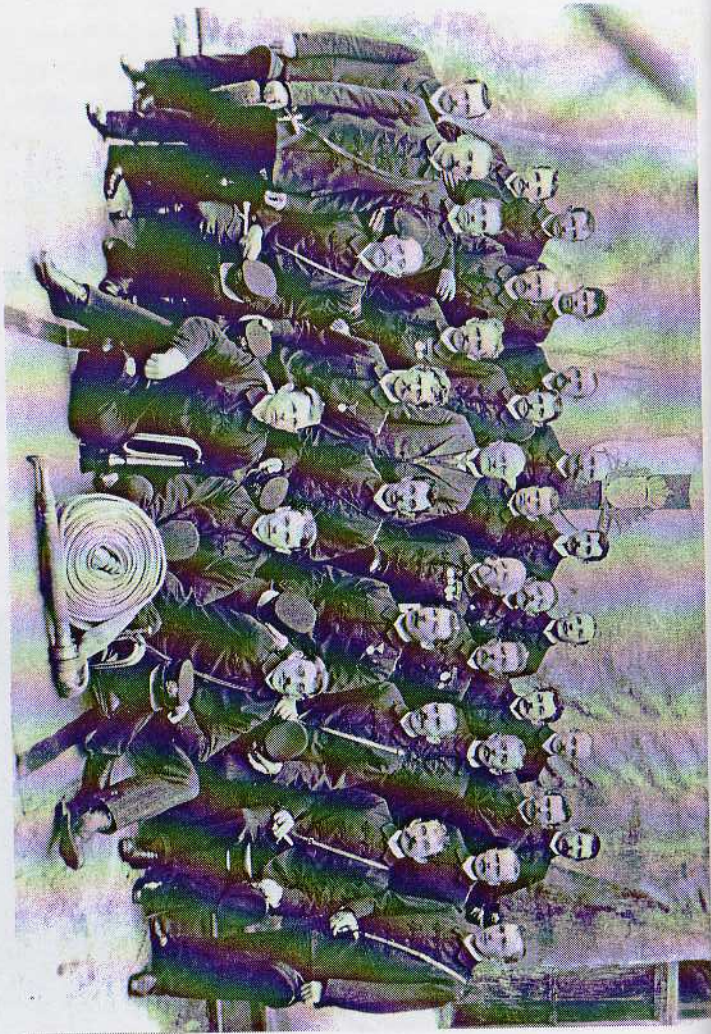
Prof. Jiří Šebek

Obrazová příloha

historie

*JUDr. Valerian Kalláb (1840-1892)
zakladatel hasičského sboru v roce 1879, jeho první
velitel a první starosta novoměstské hasičské župy*

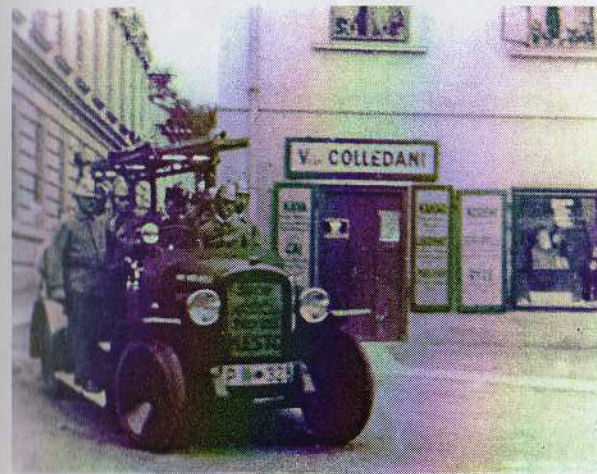

*Novoměstský Sbor dobrovolných hasičů před první světovou válkou.
Uprostřed sedící řady velitel Jos. Kříž, za ním v číhlu měst. důchodní Jos. Svítíl
a vedle něho čestný člen A. Vodička.*

První hasičský sbor v roce 1878 jeho první velitel a první starosta novoměstského hasičského sboru

Slavnostní předání automobilové stříkačky novoměstskému sboru 13. června 1926. Při projevu župní jednatel Jos. Šustáček.

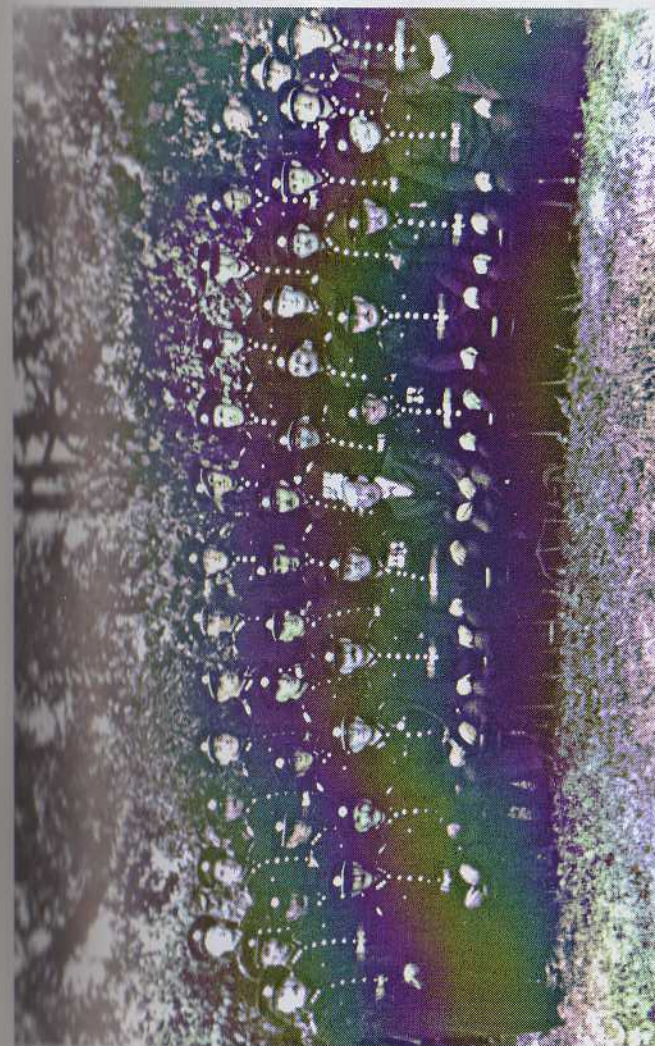
Výjezd s automobilovou stříkačkou k zásahu v roce 1928

*Josef Beneš (1898-1957)
dlouholetý hasičský činovník,
velitel sboru
v letech 1935 až 1957*

*Karel Brady-Metzl (1898-1942),
agilní jednatel novoměstského sboru*

*Sbor při oslavách 60. výročí svého založení v roce 1939.
V první řadě stojících od leva podvelitel K. Beranovský a velitel Jos. Beneš.
Uprostřed sedící řady starosta sboru a starosta města Rud. Litochlebs,
vpravo (v civilu) Fr. Německý, Jos. Kříž a Karel Smejkal.*

*Josef Kříž,
dlouholetý funkcionář sboru po vyznamenání
"Zlatým záslužným křížem" v roce 1939*

*Účast hasičského sboru vedeného velitelem J. Beněšem v průvodu
oslav osvobození v květnu 1945*

Nové domy se Sadilkovými a Částkovými domem na počátku tohoto století

Chata na Harusáku v plné kráse 1923-1942

Chata na Harusáku v plamenech v roce 1942

Tablo z roku 1969 k 90. výročí založení sboru

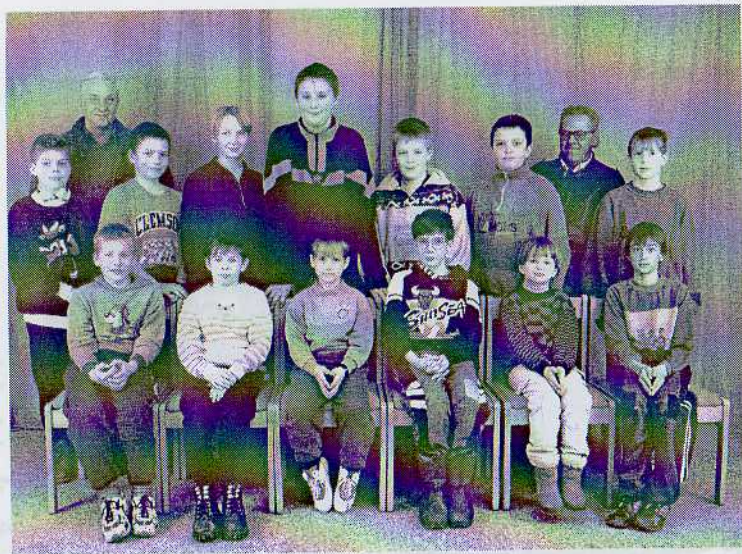

Tablo s členstvem z roku 1979 ke 100. výročí založení sboru

Obrazová příloha
současnost

Tablo - květen 1999 - 120. výročí založení sboru

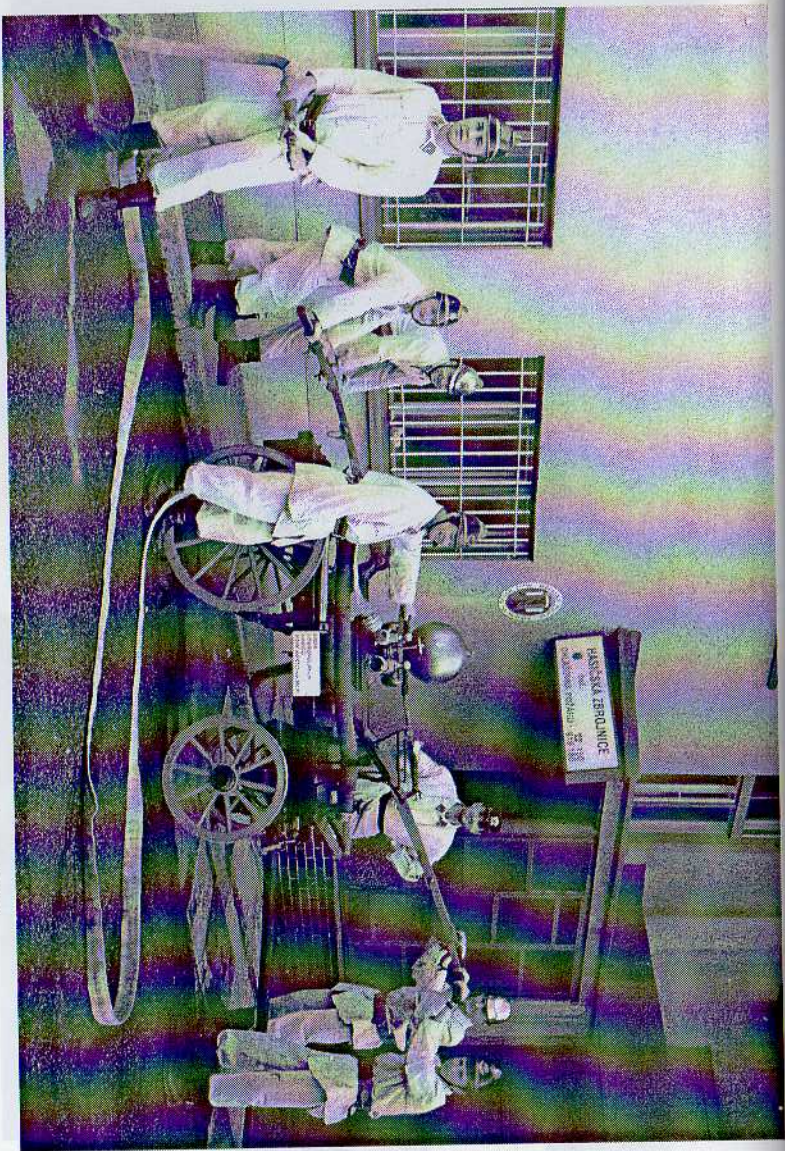
Mladi hasiči - 1999

WAALRE - Nizozemi 1998

ZIANO di FIEMME - Itálie 1992

Členové SDH s hydroforem před hasičskou zbrojnicí v r. 1999

Hasičská zbrojnice v r. 1999

Členové hasičského sboru 1999

Kabelka
František

Klapač
Petr

Mrkos
Jiří

Fajmon
Ladislav

Šíkula
Miroslav

Licková
Marie

Licek
Miloš

Doležal
Ladislav

Müller
Miroslav

Šustr
Petr st.

Broušek
Václav

Kotinský
Jan

Kunc
Josef st.

Kadlec
Ondřej

Členové hasičského sboru 1999

Kočík
Zdeněk

Šopf
Petr

Kabelková
Marie

Holý
Dušan

Sláma
Rostislav

Kunc
Josef ml.

Hlaváč
Josef

Šustr
Petr ml.

Štejdřiová
Marie

Pitro
František

Javůl
Jaroslav

Fuksa
Jindřich

Formánková
Šárka

Košík
Josef

Klapač
Karel

Hvozdová
Lenka

Zelený
Čestmír

Švanda
Ladislav

Sauchová
Ivana

Pařil
Aleš

Členové hasičského sboru 1999

Kotovic
Jiří

Štěpánková
Marie

Starý
Josef

Švanda
Bohdan

Novotný
Richard

Chrástová
Jitka

Ing. Kotinský
Petr

Šíkula
Karel

Žák
Antonín

Zelený
Václav

Sláma
Jaroslav

Novotná
Ludmila

Kotinský
Pavel

Štěpánek
Vladimír

Kabelka
Miloš

Novák
Pavel st.

Novák
Pavel ml.

Novák
Ondřej

Vyžrálek
Josef

Lankaš
Jaroslav

Procházková
Božena

Vodička
Josef

Vodičková
Marie

Nové Město na Moravě
s vyznačením místa
hasičské zbrojnice

Firmy poskytující obchod a služby

Textil-Lašticová	Pekařství Slonek	DINT VODOIN TALACE-MUCHA	Papírnictví Nečasová
VÍNO-KAMENSKÝ	Zelenina U Slonků	Drogerie, kosmetika Řezáčová	MALÍŘ NATĚRAČ Karel Novák Luční 969
Levný textil Malý	<i>Knihy-Beran</i>	Trafika Dostálová	Levný textil Rajská
Elektro-Kubíček	Květinová síň Vratislavovo nám.3	HEJKAL TOUR Novotný	Kaperničtví Vratislavovo nám. 109
Potraviny BONA Libra	Pohřební služba Kopáček	Autoškola-Černý	Elektro Sedlický
TEXTIL ASIA SPECIAL	TOKER obklady Tomášek	Klenoty Nečasová	A+kancelářské potřeby Hrdá
<i>Elektro-kuchyně Vafek</i>	Kožené zboží Dvořáková	Elektro-prodej Pejchal	Galanterie PEN Neumanová
Hračky, sport, foto Hlavatý	Fotoateliér ENA Vratislavovo nám.3	Elektro-slужby Pejchal	GOLD STUDIO ZLATNICTVÍ Vratislavovo nám. 126
Cukrárna u Janovských Hlavatá	Cyklo sport Janáček	Sklenářství Novotný	Včela s.r.o. Kulturní dům
G-sklo květiny-Gregor	Kadeřnictví TINA	Rámování Novotný	SPORHOTEL Žďárská 48
Klenoty-hodiny Hanák	ELEKTRO SONY Hrdá	Hodíářství Stejskal	IVA potraviny, drogerie Janů
Oční optika Petříková	SAZIKA Novotný	TISKÁRNA-SVITANA	Papírnictví IVA Chlubnová
Zelenina Zajičková	OBUV HALOUZKA	Knihy-Trojan	NÁPOJE-FIALA
Zelenina-Slovák	<i>Obuv-Sláma</i>	APIKOS Hanselová	Potraviny Jarošová
Reznictví-Slovák	Dětské oblečení a doplňky Sobotková	Trafička Štěpánek	Textil a bytový textil Jarošová
Hotel Panský dům Filipová	Mobilní telefony Paegas, Euro Tel-Bukáček	CORA reklamní agentura	ZD Nové Město maso, uzeniny Machová
Bufet-Filip	železářství Neuman	<i>Textil</i> Novohradská	textil u Pasáčka Loub

Firmy poskytující obchod a služby

Krmiva a doplňky pro zvířectvo Svoboda	AUTO-MOTO-DÍLY Josef Košík	Barvy laky-Chylik	Nápoje Občerstvení Tomášek
Textil a zahradní nádraží Burešová	MIX-Havelka MIX-HAVELKA	Keramika Plisková	Bytové doplňky Bukáčková
<i>Textil a nápoje</i> Větrličková	Konzum potraviny Buchtová	Textil-Lorencová	Galanterie foto BLAŽENA Přichystal
Kadeřnictví LIJA Kvěčel-Štárá	UNOX drogerie Ptáček	Autodíly-Odehnal	MLÉKARNA Komenského nám. 135
TEXTIL BAZAR BUREŠOVÁ	Lyže-sport Slonek	SESAM potraviny, drogerie atd.	Potraviny zelenina, drogerie ENPEKA
Lesy a zeleň prodej zahrad.potřeb	Boty-Fišarová	Nápoje, zelenina Mazel	Elektro-Odehnal
OK MARKET drogerie, elektro domácí potřeby, sklo	Motosport-Pihal	Textil-Romanová	Pamex textil, bytové doplňky Mička
JULIUS MEINL	CENTEX-TEXTIL	SVIT ZLÍN OBUV	Potraviny masna u Kozů ZD N.Město

Firmy působící v Novém Městě na Moravě

Česká pošta a.s. Masarykova 1492	Technické služby s.r.o. Soškova 1346	Agrozet Brno s.r.o. Maršovice	Auto Janíček Jánská 222
Autocentr H+Š s.r.o. Masarykova 1494	Autodoprava Domes Nečasova 386	Autodoprava nákladní Roman Hora Maršovice 16	Autoopravna Mahel-Zitka Soškova 810
Stolařská firma Hond-Bohl-Ondráček Boškova 660	BRYCHTA stavební firma Palackého nám. 33	Truhlářství Bukáček Jaroslav Malá 151	Campanula s.r.o. Masarykova 215

Firmy působící v Novém Městě na Moravě

LIKASPO Petrovická 861	MANIFIK s.r.o. stolařství Petrovická 618	MEDIN a.s. Vlachovická 619	MLÉKARNA S.R.D. MASARYKOVA 135
MOTOREST Jánská 278	Okresní nemocnice Žďárská 610	<i>Pneuservis</i> NOVA Petrovická 314	P.S.J.1.stavební a.s. Petrovická 861
PEGAS s.r.o. Šincl Petrovická 861	Penzion VRCHOVINA Bělisko 389	Pivní bar Masarykova 215	AGRO Měřín N.M. Soškova ul.
CMP s.r.o. Petrovická 22	CX-Pallas s.r.o. Petrovická 22	Benzina Nové Město na Moravě	DAROS Soškova 660
Česká spořitelna a.s. Vratislavovo nám. 118	E-MONT Vratislavovo nám. 118	ENVIREX Holding Petrovická 861	GRAND RESTAURANT Vratislavovo nám. 126
HCS s.r.o. Dukelská 336	HOSTINEC Za vodou Brněnská 257	Hotel SKI Vlachovická 1000	Hotelový dům DUO Masarykova 1493
Hotelový dům UNO Drobného 301	Humlíček František Dukelská 348	Jednota pod okresní nemocnicí Žďárská 67	JAE a.s. Vratislavovo nám. 118
JUKI sítotisk Petrovická 857	KB a.s. Vratislavovo nám. 123	<i>Lékárna U Salvátora</i> Vratislavovo nám. 119	Lesní společnost a.s. N.M. Školní 460

Firmy působící v Novém Městě na Moravě

RACOM s.r.o. Mírová 1283	Hotel ARTIS Nádražní 201	SILDREX s.r.o. Soškova 660	Stavební firma Krška Vratislavovo nám. 13
Stavební firma JUN Soškova 470	SUBTERRA Tyršova 733	SUZUKI Motor Trend Masarykova 305	Šincl Jan Školní 129
Technostav s.r.o. Staňk Soškova 660	TENERGO a.s. Hornická 973	Umělecké kovárství Šmerhovský Soškova 1342	VKUS N.M. Vratislavovo nám. 14
VZP N.M. Palackého nám. 16	VYSOČANKA Soškova 660	VPO N.M. Školní 448	WAPA s.r.o. Soškova ul.
Záchranná služba Žďárská 610	ZD Petrovická 373	ROTO Kříčkova 373	SPORTEN a.s. Soškova 1347

Vydal Sbor dobrovolných hasičů

Nové Město na Moravě

červenec 1999

Redakční rada: prof. Josef Šebek, Petr Klapač

František Kabelka, Jaromír Čejka, Jiří Ševčík, PhDr. Eva Jašková

Grafická úprava: prof. Josef Šebek

Tisk: tiskárna UNIPRESS, Dolní 1, Žďár nad Sázavou

HP® **HASIČSKÁ**
vzájemná
POJIŠŤOVNA,
a.s.

<http://ww.hvp.cz>

e-mail: info@hvp.cz

Pojištění:

- majetkové
- odpovědnosti
- životní
- důchodové
- úrazové
- cestovní
- zemědělské

.. jistota, které důvěřoval už Váš děda